

УДК 657

Марценюк Р. А.,

romanmarcenyuk1@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0968-7334,

Researcher ID: G-9243-2019,

к.е.н., доц., доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Бобеляк І. В.,

irynabobelyak09@gmail.com,

бакалавр, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Гринюк А. В.,

grinyuk03@gmail.com,

магістр, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З НАДАННЯ ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Анотація. На сучасному етапі існує суттєвий розрив між потребами менеджменту у швидкій, деталізованій інформації та традиційними підходами до облікового відображення експедиторських операцій. Проблема полягає у відсутності чітко регламентованих методичних засад для розмежування власних витрат експедитора та транзитних коштів, що проходять через нього для оплати послуг третіх осіб. Це призводить до викривлення показників, завищення собівартості та, як наслідок, отримання недостовірних даних про реальну рентабельність окремих замовлень. У статті розглянуто особливості надання транспортно-експедиторських послуг як посередницьких операцій у системі наявних бізнес-процесів суб'єктів підприємництва. Досліджено процес посередництва в процесі постачання між постачальниками, виробниками, дистриб'юторами і споживачами як важливого елементу логістичного процесу в системі економічних відносин. Розкрито порядок формування розрахункових операцій при наданні транспортно-експедиторських послуг та їх відображення в системі обліку, що передбачає авторський підхід у відокремленні розрахунків з надання транспортно-експедиторських послуг від інших зобов'язань підприємства в частині чіткого розподілу коштів на «транзитні» та винагороду експедитора. Охарактеризовано систему витрат з надання транспортно-експедиторських послуг з метою формування фактичної собівартості їх надання у розрізі структурних підрозділів та видів діяльності. Запропоновано розмежування витрат на прямі і непрямі, які в подальшому розподілятимуться відповідно до обраної бази розподілу, що забезпечить систему управління достовірною інформацією про собівартість наданих послуг у розрізі центрів відповідальності та напрямів їх замовлення. Розкрито особливості відображення в обліку операцій з надання послуг за дорученням клієнта або на умовах комісії та їх вплив на формування витрат і визнання доходів. Досліджено методику формування доходів від надання транспортно-експедиторських послуг та їх визнання в обліку. Запропоновано напрями вдосконалення обліку доходів та результатів діяльності, які передбачають формування аналітичної інформації за різними напрямками надання послуг. Рекомендовано системне вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення системи менеджменту з надання транспортно-експедиторських послуг, які є важливою складовою прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: транспортна експедиція, експедиторські послуги, перевезення, витрати, доходи, винагорода, фінансові результати, інформаційне забезпечення.

Martseniuk R. A.,

romanmarcenyuk1@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0968-7334,

Researcher ID: G-9243-2019,

Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Bobelyak I. V.,

irynabobelyak09@gmail.com,

Bachelor's degree student, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Hryniuk A. V.,

grinyuk03@gmail.com,

Master's degree student, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

ACCOUNTING AND INFORMATION SUPPORT OF ACTIVITIES OF ENTERPRISES PROVIDING TRANSPORT AND FORWARDING SERVICES

Abstract. *At the present stage, there is a significant gap between the management needs for fast, detailed information and traditional approaches to accounting for freight forwarding operations. The problem lies in the lack of clearly regulated methodological principles for distinguishing between the freight forwarder's own costs and transit funds that pass through it to pay for third-party services. This leads to distortion of indicators, overestimation of cost prices and, as a result, obtaining unreliable data on the real profitability of individual orders. The article examines the specifics of providing freight forwarding services as intermediary operations within the system of existing business processes of business entities. The mediation process in supply chains between suppliers, manufacturers, distributors, and consumers is analyzed as an important element of the logistics process within the system of economic relations. The procedure for forming settlement transactions in the provision of freight forwarding services and their reflection in the accounting system is disclosed, which involves the author's approach to separating settlements related to freight forwarding services from other liabilities of the enterprise through a clear distinction between "transit" funds and the freight forwarder's remuneration. The system of costs associated with the provision of freight forwarding services is characterized with the aim of forming their actual cost by structural divisions and types of activities. A differentiation of costs into direct and indirect is proposed, which will subsequently be allocated according to the selected allocation base. This approach ensures that the management system is provided with reliable information on the cost of services rendered by responsibility centers and areas of customer orders. The peculiarities of accounting for service provision operations performed on behalf of the client or under commission arrangements and their impact on cost formation and revenue recognition are revealed. The methodology for forming revenues from the provision of freight forwarding services and their recognition in accounting is investigated. Directions for improving the accounting of revenues and operating results are proposed, which передумпують the formation of analytical information by various service provision areas. Systematic improvement of accounting and analytical support for the management system of freight forwarding services is recommended, as it constitutes an important component of managerial decision-making.*

Key words: transport expedition, forwarding services, transportation, expenses, income, remuneration, financial results, information support.

JEL Classification: D22, L92, M41

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-84-33>

Постановка проблеми. В умовах динамічного розвитку світової торгівлі та трансформації національної економіки ефективне функціонування транспортної логістики стає одним із визначальних чинників конкурентоспроможності бізнесу.

Особливе місце у цьому процесі посідають транспортно-експедиторські підприємства, які виконують роль інтеграторів складних логістичних ланцюгів. Проте складність організаційної структури таких підприємств, залучення великої кількості контрагентів (перевізників, терміналів, страхових компаній, митних брокерів) та багатогранність правових відносин створюють значні виклики для системи бухгалтерського обліку.

На сучасному етапі існує суттєвий розрив між потребами менеджменту у швидкій, деталізованій інформації та традиційними підходами до облікового відображення експедиторських операцій. Проблема полягає у відсутності чітко регламентованих методичних засад для розмежування власних витрат експедитора та транзитних коштів, що

проходять через нього для оплати послуг третіх осіб. Це призводить до викривлення показників, завищення собівартості та, як наслідок, отримання недостовірних даних про реальну рентабельність окремих замовлень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання транспортного експедирування та логістики у своїх працях досліджували О. Ю. Бойко, М. Казанова, Н. І. Кравченко, М. В. Корягін, П. О. Куцик, Л. Г. Медвідь, С. А. Федоренко, М. Ю. Чік, О. В. Шевченко. Проте слід відзначити, що теоретико-методологічні та практичні аспекти обліку з надання транспортно-експедиційних послуг не є достатньо висвітленими в науково-економічній літературі та потребують сучасного дослідження.

Постановка завдання. Мета дослідження – поглиблення теоретико-методологічних положень та розробка науково-практичних рекомендацій із удосконалення обліково-інформаційного забезпечення в системі управління діяльністю

транспортно-експедиційних підприємств та особливостей надання ними послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Транспортно-експедиторська діяльність відіграє важливу роль у сучасній економіці, особливо з огляду на глобалізацію та зростаючі вимоги до логістики. Відсутність належного рівня організації перевезень може стати серйозним бар'єром для економічного розвитку та ефективної взаємодії підприємств у глобальному економічному просторі. Транспортно-експедиторські підприємства є важливим посередником між постачальниками, виробниками, дистриб'юторами і споживачами, забезпечуючи переміщення товарів від однієї точки до іншої з мінімальними витратами і ризиками.

Головною метою транспортно-експедиторської діяльності є організація безперервного, своєчасного та економічного транспортування вантажів із урахуванням особливих вимог клієнтів. Завдяки цьому такі послуги сприяють підвищенню загальної продуктивності бізнес-процесів своїх клієнтів, а також полегшують доступ до нових ринків, розширюючи економічні можливості для підприємств різних галузей.

Транспортно-експедиторське обслуговування є комплексною системою, яка охоплює доставку товарів від виробника до кінцевого споживача, а також виконання супутніх операцій, таких як вантажно-розвантажувальні роботи, пакування, складування, зберігання, страхування, проведення розрахунків тощо [5]. У країнах із розвинутою економікою експедитор виступає ключовою ланкою, що поєднує вантажовідправника, перевізника та вантажоодержувача.

Розрахункові операції є важливим елементом у діяльності транспортно-експедиторських компаній, які забезпечують обмін грошовими потоками між учасниками процесу перевезення вантажів і сприяють досягненню фінансової стабільності підприємства. Для впорядкування обліку розрахункових операцій у транспортно-експедиторській діяльності пропонується використовувати субрахунки 379 "Розрахунки з іншими дебіторами за транспортно-експедиторськими договорами" і 687 "Розрахунки з перевізниками за транспортно-експедиторськими договорами". Крім того, пропонуємо використовувати субрахунки 371 "Розрахунки за виданими авансами клієнтів за транспортно-експедиторські послуги" і 681 "Розрахунки за одержаними авансами на транспортно-експедиторське обслуговування" (у разі авансових проплат). Це дасть змогу: відокремити розрахунки з надання транспортно-експедиційних послуг від інших зобов'язань підприємства, що сприятиме більшій прозорості обліку; контролювати дебіторську/кредиторську заборгованість, забезпечуючи точний облік сум та строків оплати; полегшити управління грошовими потоками, забезпечуючи своєчасне виконання розрахунків з контрагентами та уникнення прострочень.

Для забезпечення аналітичного обліку транзитних коштів, пов'язаних із виконанням договору

транспортного експедирування, до зазначених субрахунків доцільно відкрити аналітичні рахунки за кожним клієнтом (замовником), перевізником і іншими учасниками процесу. Використання зазначених рахунків дозволяє транспортно-експедиційній компанії ефективно контролювати рух коштів та забезпечувати прозорість розрахункових операцій із зовнішніми та внутрішніми контрагентами, що сприяє підвищенню загальної фінансової стабільності підприємства. Схему обліку розрахункових операцій за наведеними пропозиціями наведено на рис. 1.

Відповідно до НП(С)БО 16 "Витрати" витрати – це зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [13].

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що в сучасних умовах господарювання важливим аспектом є системне вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення витрат при наданні досліджуваних послуг, де важливою складовою є облік прямих і непрямих витрат.

На думку Л. Г. Медвідь, прямі витрати – це витрати, що пов'язані з виконанням безпосередніх робіт (надання послуг) відповідними працівниками; непрямі – витрати суміжних структурних підрозділів, які пов'язані з функціонуванням суб'єкта господарювання [11].

Для забезпечення достовірного відображення інформації про виробничу собівартість у системі обліку транспортно-експедиторської діяльності, з урахуванням пропозицій щодо вдосконалення чинної методики обліку, пропонується в робочому плані рахунків управлінського обліку підприємств відкрити аналітичні рахунки до рахунка 23 "Виробництво". У випадку виконання договору транспортного експедирування із залученням власного транспорту (транспортного відділу) експедитор повинен розмежовувати прямі витрати на: 231 "Витрати на надання транспортно-експедиторських послуг нерезиденту"; 232 "Витрати на надання транспортно-експедиторських послуг резиденту"; 233 "Витрати на надання послуг з перевезення (власним авто)".

Запропонований підхід до формування витрат дозволить системі менеджменту отримувати достовірну інформацію про фактичну собівартість послуг у розрізі структурних підрозділів та видів діяльності. Це, своєю чергою, сприятиме оперативному аналізу витрат і прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо ефективного використання ресурсів у певний період.

Непрямі витрати підприємств транспортно-експедиторської діяльності згідно з чинним законодавством не відповідають нормативному визначенню загальновиробничих витрат. Оскільки на таких підприємствах відсутні виробничі цехи чи інші підрозділи основного виробництва, то використання рахунка 91 "Загальновиробничі витрати" є недоцільним.

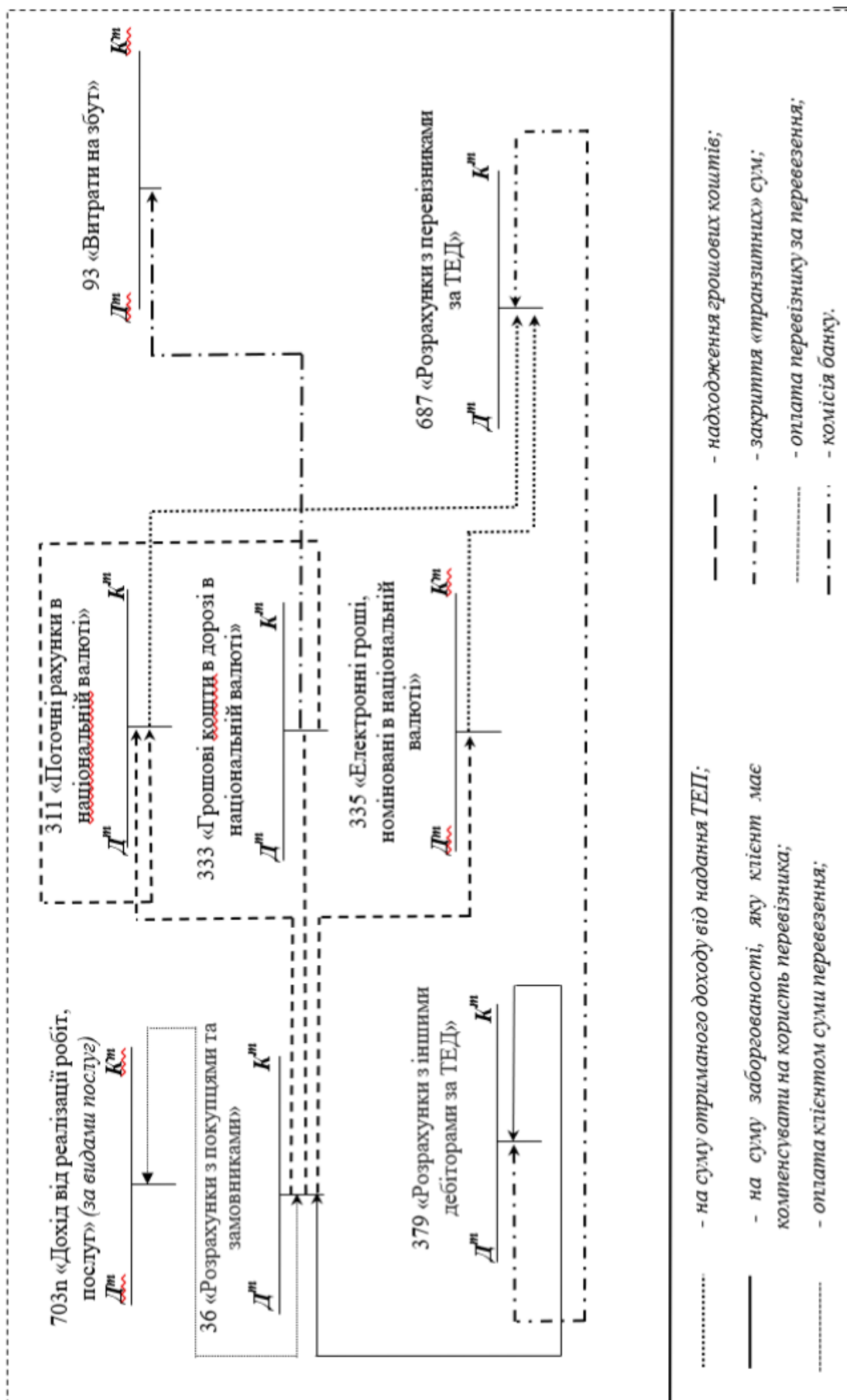

Рис. 1. Схема обліку розрахункових операцій транспортно-експедиторської діяльності (розроблено авторами)

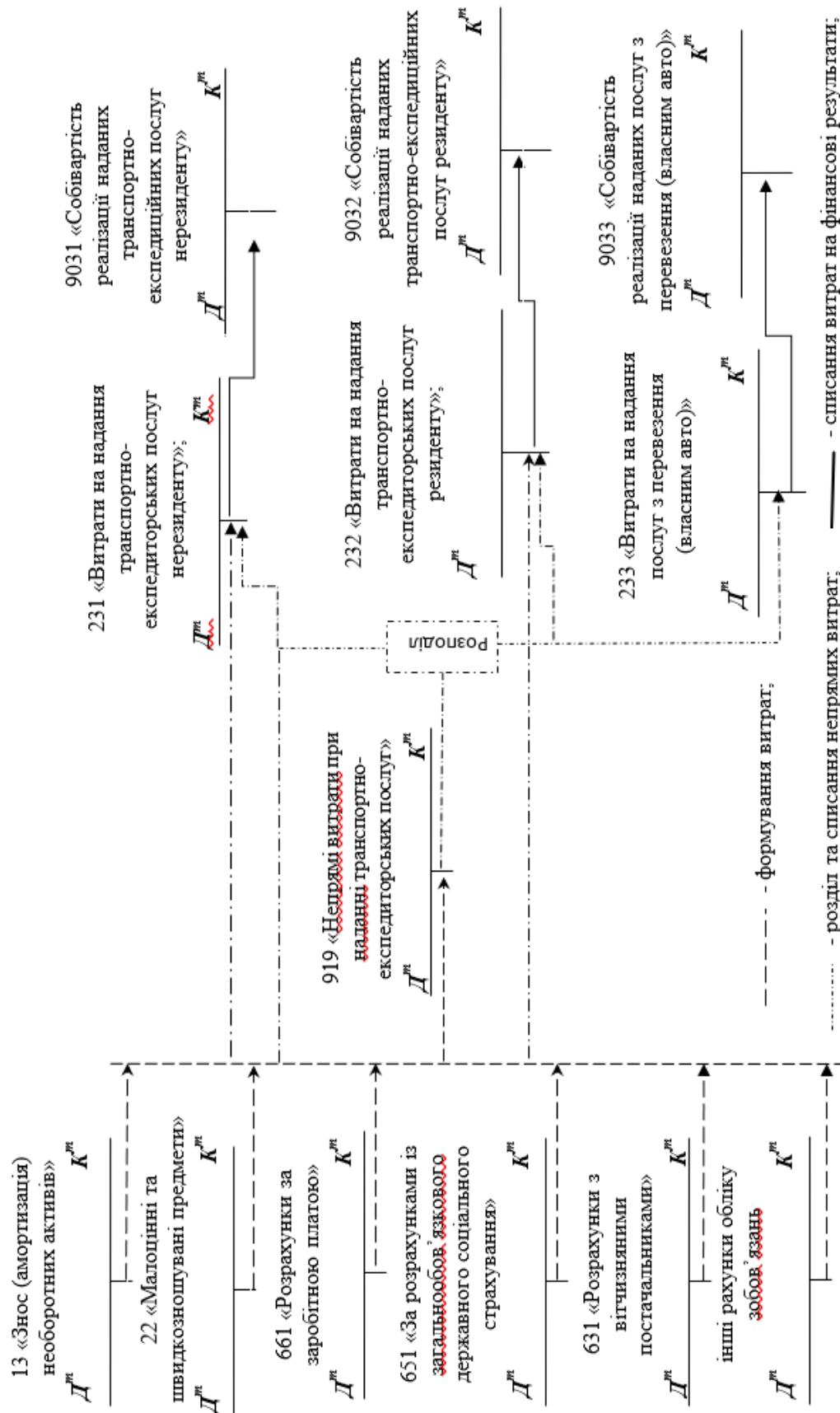

Рис. 2. Схема обліку витрат із надання транспортно-експедиторських послуг підприємствами (розроблено авторами)

Для обліку цих витрат пропонується створити аналітичний рахунок 919 “Непрямі витрати при наданні транспортно-експедиторських послуг” у робочому плані рахунків досліджуваних підприємств.

Витрати акумулюватимуться за наявними статтями, а наприкінці звітного періоду розподілятимуться між центрами витрат. Базою розподілу можуть бути сума доходів або площа підрозділу. Це дозволить врахувати специфіку діяльності, забезпечити прозорий облік і підвищити ефективність управління витратами.

Запропонований підхід до відображення витрат у системі обліку забезпечить управлінську систему достовірною інформацією про собівартість наданих послуг у розрізі центрів відповідальності.

Залежно від умов договору облік витрат експедитора може здійснюватися за двома варіантами: за договором на надання транспортно-експедиторських послуг; за договором підяду. При цьому, ключовими аспектами є облік власних послуг експедитора та, у разі залучення третіх сторін, облік придбаних послуг.

Слід відзначити, що експедитор надає послуги за дорученням клієнта або на умовах комісії. Особливістю обліку є те, що витрати експедитора на залучення третіх сторін за договором комісії (доручення) не визнаються його власними витратами (п. 9.1 НП(С)БО 16) [13], а суми, отримані експедитором як відшкодування цих витрат, не визнаються доходами (п. 6.2 НП(С)БО 15) [12]. Вартість таких послуг підлягає відшкодуванню експедитору, і ці суми відображаються в обліку “транзитом” через зарахування взаємної заборгованості.

Для обліку та накопичення інформації про витрати підприємства в частині собівартості реалізації наданих послуг рекомендується виділяти субрахунки до рахунку 903 “Собівартість реалізації транспортно-експедиційних послуг” за напрямками реалізації: 9031 “Собівартість реалізації наданих транспортно-експедиційних послуг нерезиденту”; 9032 “Собівартість реалізації наданих транспортно-експедиційних послуг резиденту”; 9033 “Собівартість реалізації наданих послуг з перевезення (власним авто)”.

Схему обліку витрат за наведеними пропозиціями наведено на рис. 2.

Зростання попиту на транспортно-експедиторські послуги в умовах глобалізації та розвитку міжнародної торгівлі вимагає детального вивчення специфіки обліку доходів і результатів діяльності в цій сфері. Основною метою транспортно-експедиторської діяльності є оптимізація витрат та максимізація доходу, що дозволяє ефективно управляти витратами на надання послуг і контролювати фінансові результати підприємства. Чітка і детальна структура обліку дає змогу не тільки покращити операційну ефективність, а й забезпечити прозорість діяльності.

Р. І. Лазаренко визначає дохід як ключову мету та підсумковий фінансовий результат діяльності підприємства, що є найважливішим показником його ефективності, а також джерелом фінансування для розширеного відтворення і задоволення матеріальних та соціальних потреб колективу [10].

НП(С)БО 15 “Дохід” передбачає, що надходження транзитних коштів від клієнта експедитору не визнаються доходами, оскільки таке надходження здійснюється за договором транспортно-експедитування (що прирівнюється згідно з ЦКУ до

договору комісії, агентським та іншим аналогічним договором) на користь перевізника (комітента, принципала) або іншої третьої особи [12].

Відповідно до НП(С)БО 15 “Дохід” сума коштів, що надходить за договором транспортно-експедитування, не визнається доходом, оскільки ці кошти є транзитними. Багато науковців досліджують це питання і вважають, що транзитні кошти не є доходами підприємства з таких причин:

1. Відсутність економічної вигоди. Доходом визнається сума, яка збільшує економічні вигоди підприємства. Транзитні кошти не належать підприємству, а лише проходять через нього, виконуючи функцію посередництва. Таким чином, вони не збільшують капітал компанії.

2. Формальний характер операцій. Транзитні кошти є тимчасовими засобами, отриманими та переданими далі за угодами з третіми сторонами. Вони не впливають на фінансові результати підприємства, оскільки не пов’язані з його основною господарською діяльністю.

Дохід експедитора складається лише з винагороди за транспортно-експедиторські (експедиційні) послуги, яка відображається на рахунку 703 “Дохід від реалізації робіт і послуг”. Для більш детального обліку пропонується відкриття аналітичних рахунків за різними напрямками надання послуг: 7031 “Дохід від реалізації транспортно-експедиторських послуг нерезидента”; 7032 “Дохід від реалізації транспортно-експедиторських послуг резидента”; 7033 “Дохід від реалізації наданих послуг з перевезення (власним авто)”.

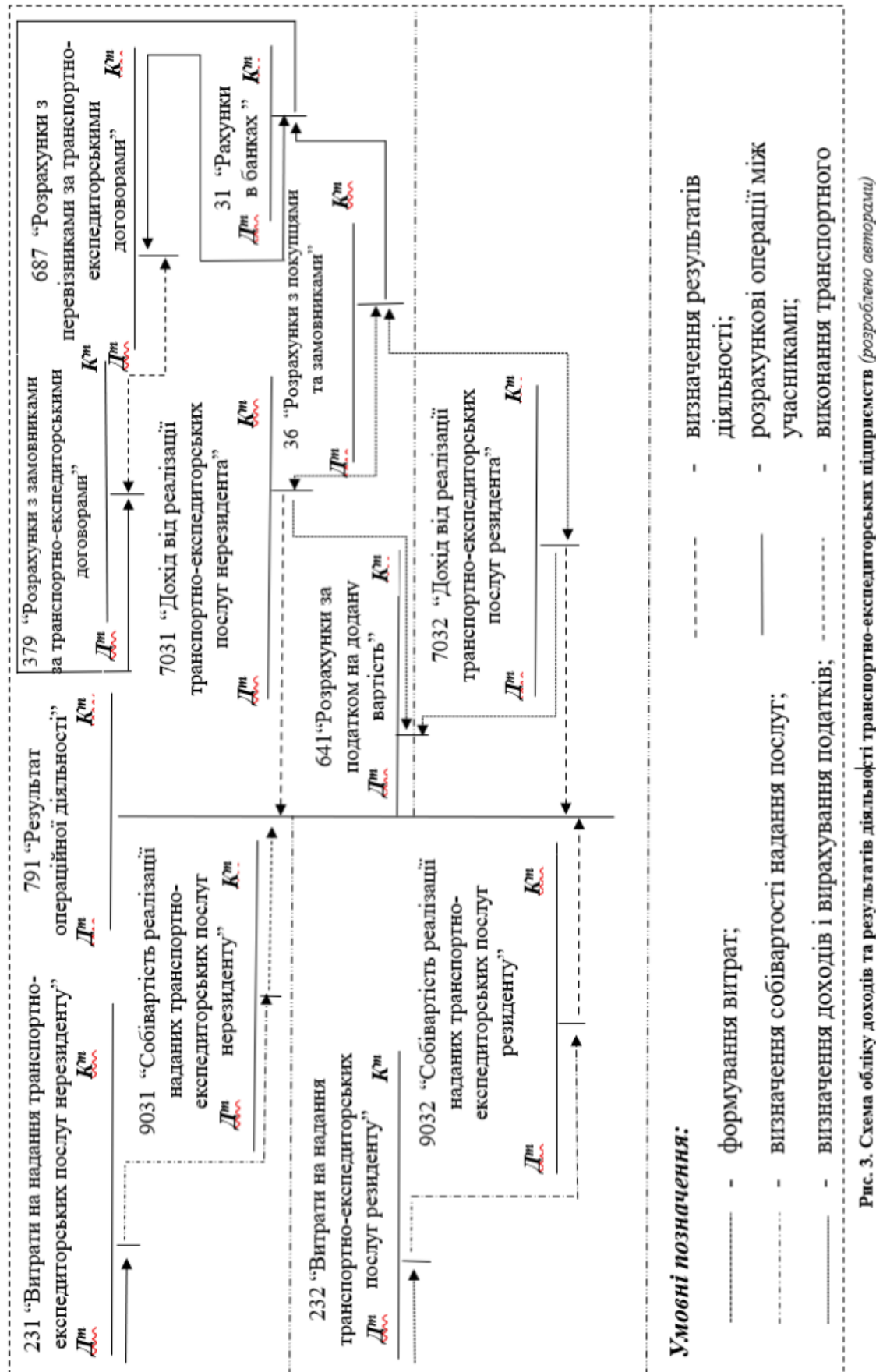
Факт надання експедиторських послуг при перевезенні підтверджується єдиним транспортним документом або набором документів (залізничними, автомобільними, авіаційними накладними, коносаментами тощо), які фіксують маршрут руху вантажу від пункту відправлення до пункту призначення.

П. О. Куцик, Р. М. Воронко стверджують: фінансовий результат розуміється як зіставлення доходів та витрат, що дає змогу визначити прибуток або збиток, який збільшує або зменшує власний капітал [3].

Для формування результатів діяльності за напрямками транспортно-експедиторських послуг пропонуємо у робочому плані рахунків до рахунку 791 “Результат операційної діяльності” відкрити відповідні аналітичні рахунки: 7911 “Фінансові результати від реалізації транспортно-експедиторських послуг нерезидента”; 7912 “Фінансові результати від реалізації транспортно-експедиторських послуг резидента”; 7913 “Фінансові результати від реалізації наданих послуг з перевезення (власним авто)”.

Слід відзначити, що запровадження деталізованого аналітичного обліку за напрямками надання послуг дозволить підприємствам більш ефективно управляти доходами, витратами та фінансовими результатами своєї діяльності.

Відповідно до запропонованих напрямів удосконалення щодо порядку формування результатів діяльності транспортно-експедиторських підприємств нами наведено загальну схему обліку на рис. 3.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. За результатами проведеного дослідження висвітлено обліково-інформаційне забезпечення з надання транспортно-експедиторських послуг у сучасних умовах господарювання, що дає змогу здійснити побудову системи обліку за виділеними статтями витрат і центрами відповідальності. Запропоновані напрями вдосконалення системи обліку транспортно-експедиторських операцій забезпечать системний підхід для визначення та відображення у звітності деталізованої інформації щодо показників діяльності за кожним видом послуг, що розширює можливості її використання для прийняття відповідних управлінських рішень. Розроблений підхід формує систему обліку, розширює можливості для відображення належної інформації за доходами і витратами, що дозволить покращити фінансову стійкість транспортно-експедиторських підприємств, підвищить ефективність управління та забезпечить їх конкурентоспроможність на ринку логістичних послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аспекти обліку транспортно-експедиторської діяльності. *Бухгалтер24: Інформаційний бізнес портал*. 03.06.2016. URL: <https://www.buh24.com.ua/aspekti-obliku-transportno-ekspeditorskoyi-diyalnosti>.
2. Бондар М. І., Бондар Т. А. Ризик-орієнтований підхід в бухгалтерському обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2021. № 5. С. 42-49. URL: <https://www.researchgate.net/publication/399404779>.
3. Воронко Р. М., Куцик П. О., Редченко К. І., Воронко О. С. Аналітичне забезпечення управління формуванням фінансових результатів суб'єктів бізнесу. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. 2021. Вип. 62. С. 4-11. URL: <https://www.researchgate.net/publication/350141633>.
4. Казанова М. Транспортно-експедиторська діяльність: “оформленські” нюанси. *Бухгалтер 911*. 2018. № 45. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2018/november/issue-45>.
5. Кійко А. І. Сутність та особливості транспортно-експедиторської діяльності підприємств: сучасний аспект. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2024. № 79. С. 106-112. URL: journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1687/1586.
6. Корягін М. В., Чік М. Ю. Особливості обліку транспортно-експедиторської діяльності підприємств. *Бізнес-навігатор*. 2025. Вип. № 5 (82). С. 25-28. URL: <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/viewFile/478/525>.
7. Кравченко Д. Експедиторські послуги. *Бухгалтерський тиждень*. 2018. Вип. 11. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/bn/2018/march/issue-11/article/34777>.

8. Куцик П., Марценюк Р. Облік і оподаткування транспортно-експедиторської діяльності: теоретико-методичні аспекти. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. Вип. 2. С. 49-60. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/items/31e6e69f-0900-472a-8efb-44f95f5be125>.
9. Куцик П. Вектори зміни методології бухгалтерського обліку в умовах трансформації комунікаційної парадигми в системі стратегічного управління. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-104>.
10. Лазаренко Р. І. Управління доходами та прибутком на підприємстві. *Вісник студентського наукового товариства “Ватра” Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету*. 2018. Вип. 53. С. 218. URL: http://vtei.com.ua/doc/2020/23_103_1.pdf.
11. Медвідь Л. Г., Воронко Р. М., Редченко К. І. Класифікація логістичних витрат торговельних підприємств у підсистемі управлінського обліку. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. 2022. Вип. 70. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1280/1207>.
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід” : наказ Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>.
13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати” : наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.
14. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2 грудня 2010 р. зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
15. Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України від 01.07.2004 р. №1955 зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15>.
16. Стащенко Ю. В. Сучасні тенденції розвитку глобального ринку транспортно-логістичних послуг. *Економіка та суспільство*. Вип. 2022. № 39. С. 152-156. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1427>.

REFERENCES

1. Aspekty obliku transportno-ekspedytorskoi diialnosti. *Bukhhalter24: Informatsiyni biznes portal*. 03.06.2016, available at: <https://www.buh24.com.ua/aspekti-obliku-transportno-ekspeditorskoyi-diyalnosti>.
2. Bondar, M. I. and Bondar, T. A. (2021), Ryzuk-orientovanyi pidkhyd v bukhhalterskomu obliku, *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, № 5, s. 42-49, avail-

able at: <https://www.researchgate.net/publication/399404779>.

3. Voronko, R. M., Kutsyk, P. O., Redchenko, K. I. and Voronko, O. S. (2021), Analitychne zabezpechennia upravlinnia formuvanniam finansovykh rezultativ subiektiv biznesu, *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*, vyp. 62, s. 4-11, available at: <https://www.researchgate.net/publication/350141633>.

4. Kasanova M. (2018), Transportno-ekspedytorska diialnist: "oformlenski" niuansy, *Bukhhalter 911*, № 45, available at: <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2018/november/issue-45>.

5. Kiiko, A. I. (2024), Sutnist ta osoblyvosti transportno-ekspedytorskoj diialnosti pidpriemstv: suchasnyi aspekt, *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, № 79, s. 106-112, available at: journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1687/1586.

6. Koriahin, M. V. and Chik, M. Yu. (2025), Osoblyvosti obliku transportno-ekspedytorskoj diialnosti pidpriemstv, *Biznes-navihator*, vyp. № 5 (82), s. 25-28, available at: <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/viewFile/478/525>.

7. Kravchenko D. (2018), Ekspedytorski posluhy, *Bukhhalterskyi tyzhden*, vyp. 11, available at: <https://i.factor.ua/ukr/journals/bn/2018/march/issue-11/article/34777>.

8. Kutsyk P. and Martseniuk R. (2020), Oblik i opodatkovannia transportno-ekspedytorskoj diialnosti: teoretyko-metodychni aspekty, *Instytut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii*, vyp. 2, s. 49-60, available at: <https://dspace.wunu.edu.ua/items/31e6e69f-0900-472a-8efb-44f95f5be125>.

9. Kutsyk P. (2024), Vektory zminy metodolohii bukhhalterskoho obliku v umovakh transformatsii komunikatsiinoi paradyhmy v systemi stratehichnoho upravlinnia, *Ekonomika ta suspilstvo*, № 64. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-104>.

10. Lazarenko, R. I. (2018), Upravlinnia dokhodamy ta prybutkom na pidpriemstvi, *Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva "Vatra" Vinnytskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu*

Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu, vyp. 53, s. 218, available at: http://vtei.com.ua/doc/2020/23_103_1.pdf.

11. Medvid, L. H., Voronko, R. M. and Redchenko, K. I. (2022), Klasyfikatsiia lohistychnykh vytrat torhovelnykh pidpriemstv u pidsystemi upravlinskoho obliku, *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*, vyp. 70, available at: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1280/1207>.

12. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 15 "Dokhid": nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 29.11.99 r. № 290. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860_99#Text.

13. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 16 "Vytraty": nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy № 318 vid 31.12.1999 r. zi zminamy ta dopovnenniamy. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.

14. Podatkovyi kodeks Ukrainy № 2755-VI vid 2 hrudnia 2010 r. zi zminamy ta dopovnenniamy. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

15. Pro transportno-ekspedytorsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 01.07.2004 r. №1955 zi zminamy ta dopovnenniamy. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15>.

16. Stashenko, Yu. V. (2022), Suchasni tendentsii rozvytku hlobalnoho rynku transportno-lohistychnykh posluh, *Ekonomika ta suspilstvo*, vyp. № 39, s. 152-156, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1427>.

Стаття надійшла: 19.11.2025

Стаття прийнята: 08.12.2025

Стаття опублікована: 30.12.2025